

अर्कचिकित्सा (अ० + चि०) f. die Heilkunde des Sonnengottes, Titel eines med. Werkes Verz. d. B. H. No. 943. — Vgl. अर्कप्रकाश.

अर्कज (अ० + ज०) m. du. die zwei Söhne des Sonnengottes, ein Bein. der Aṣvin H. 182.

अर्कजनय (अ० + त०) 1) m. Sohn der Sonne, ein Bein. Karṇa's H. 711. Im MBh. erhalten nach dem ÇKDr. diesen Beinamen ferner: Jama, Manu Vaivasvata, Manu Sāvarni und Çani. Vgl. अर्कनन्दन und अर्कसूनु. — 2) f. ०या ein Bein. der Flüsse Jamunā und Tapati MBh. im ÇKDr.

अर्कतै (nom. abstr. von अर्क) n. ÇAT. Br. 10, 6, 5, 1 = Bṛh. Âr. Up. 1, 2, 1.

अर्कनन्दन (अ० + न०) m. Sonnensohn: 1) der Planet Saturn Ind. St. 2, 261. Pañkāt. I, 240. — 2) ein Bein. Karṇa's Trik. 2, 8, 18. Vgl. अर्कजनय.

अर्कनयन (अ० + न०) m. N. eines Asura Hariv. 2283. 14287.

अर्कपत्र (अ० + प०) 1) m. *Calotropis gigantea* (s. अर्क 9.) Rāḡan. im ÇKDr. — 2) f. ०त्रा *Aristolochia indica*, ein Schlingstrauch mit keilförmigem Blatte, Ratnam. im ÇKDr. — 3) n. das Blatt der *Calotropis gigantea*: स कदाचिदरण्ये लुधती ऽर्कपत्राण्यभनयत् MBh. 1, 715.

अर्कपर्ण (अ० + प०) 1) m. *Calotropis gigantea* AK. 2, 4, 2, 68. Trik. 3, 3, 2. Med. k. 13. — 2) n. das Blatt dieser Pflanze, s. u. अर्क 9.

अर्कपादप (अ० + पा०) m. N. einer Pflanze, *Melia Azadirachta* Lin. (निम्ब), Trik. 2, 4, 17.

अर्कपुष्प (अ० + पु०) 1) n. Ind. St. 1, 46. — 2) f. ०ष्पी N. einer Pflanze (कुटुम्बिनी), Bhāvaprakāṣa im ÇKDr. Suçr. 1, 378, 14.

अर्कपुष्पिका (von अर्कपुष्प) f. *Gynandropsis pentaphylla* DC., eine Gemüsepflanze, Ratnam. im ÇKDr.

अर्कप्रकाश (अ० + प्र०) m. die Enthüllung des Sonnengottes, Titel eines med. und jur. Werkes Verz. d. B. H. No. 943. 1403. — Vgl. अर्कचिकित्सा.

अर्कप्रिया (अ० + प्रि०) f. N. einer Pflanze, *Hibiscus rosa sinensis* L. (नवा), Rāḡan. im ÇKDr.

अर्कवान्धु (अ० + व०) m. ein Bein. Çākjasin̄ha's AK. 1, 1, 4, 10.

अर्कवान्धव (अ० + वा०) m. dass. H. 236.

अर्कभक्ता (अ० + भ०) f. = अर्ककात्ता Rāḡan. im ÇKDr.

अर्कमूला (von अर्क + मूल) f. = अर्कपत्रा Ratnam. im ÇKDr.

अर्कयु (von अर्क), अर्कयति 1) brennen. — 2) loben Dhātup. 32, 101.

अर्करेताज (अर्क-रेतस् + ज०) m. aus dem Samen des Sonnengottes entstanden, ein Bein. Revanta's H. 103.

अर्कलूप (अर्क + लूप) m. N. pr. gaṇa कर्णादि und विदादि.

अर्कवह् (von अर्क) adj. den Blitzstrahl haltend Mañbh. zu VS. 18, 22.

अर्कवल्लभ (अ० + व०) m. N. einer Pflanze, *Pentapetes phoenicea* Lin. (वन्धूक), Rāḡan. im ÇKDr.

अर्कवेध (अ० + वे०) m. N. einer Pflanze (तालीशपत्र) Rāḡan. im ÇKDr.

अर्कव्रत (अ० + व्र०) n. die Regel, das Gesetz der Sonne. Wenn der König von seinem Volke die Abgabe auf eine eben so unmerkliche Weise erhebt, wie die Sonne während acht Monaten mit ihren Strahlen das Wasser einsaugt, so heisst ein solches Verfahren अर्कव्रत. M. 8, 305.

अर्कशोर्क (अ० + शो०) m. Strahlenglanz: तं हि मन्त्रतममर्कशोर्कैर्वृमके मर्हि नः श्रोष्यमे RV. 6, 4, 7.

अर्कसाति (अ० + सा०) f. Liederfindung, dichterische Begeisterung (auch wohl mit dem Nebensinne: Findung der Strahlen): रपेत्कविर्-न्द्रर्कसति RV. 1, 174, 7. शतैरप्यद्रव्याण्य इन्द्रात्र दशोपाये कवये ऽर्कसति 6, 20, 4. त्वं कविं चोदये ऽर्कसति 26, 3.

अर्कसूनु (अ० + सू०) m. Sonnensohn, ein Bein. Jama's H. 184. — Vgl. अर्कजनय.

अर्कसेदर (अ० + से०) m. Indra's Elephant Airāvata H. 177.

अर्कहिता (अ० + हि०) f. = अर्ककात्ता Rāḡan. im ÇKDr.

अर्काश्मन् (अ० + अश्मन्) m. der Sonnenstein (s. सूर्यकात्त) Halāḡ. im ÇKDr.

अर्किन् (von अर्क) adj. 1) strahlend RV. 8, 90, 13. — 2) lobsingend, preisend RV. 1, 7, 1. 10, 1. die Marut 38, 15. Vgl. अर्चिन्.

अर्कैयि adj. von अर्क gaṇa उत्क्रादि.

अर्कोपल (अ० + उपल) m. = अर्काश्मन् Rāḡan. im ÇKDr. Çiç. 4, 58.

अर्क्य von अर्क ÇAT. Br. 10, 4, 4. 15. 21—23. 6, 5, 1 (= Bṛh. Âr. Up. 1, 2, 1). 12, 3, 3, 14.

अर्गड oder ०डा ein vorgeschobenes Hinderniss (auf dem Wege): इन्द्रस्यायं व्रजः कृतः सार्गडः (Kāṇva-Rec.: सार्गलः) सपरिश्रयः ÇAT. Br. 14, 9, 4, 22. — Vgl. अर्गल.

अर्गल 1) Riegel, ein Holzpflock zum Schliessen einer Thür oder eines Deckels m. f. AK. 2, 2, 17. m. f. n. Trik. 3, 5, 22. f. ०ला, nach dem Sch.: m. f. n.) H. 1004. Med. l. 37. n. H. an. 3, 622. दृढतराणामलाम् (पुरीम्) R. 1, 6, 26. स्वर्गालोद्घातनम् (धर्मम्) Hit. I, 146. इदं गृहं भिन्नमनायतामलं विशीर्षासंधिश्च मरुकापाटः Mr̄k̄h. 98, 17. पुरागलादीर्घमुज Ragh. 18, 3. अनुपोढागलमप्यगारम् 16, 6. यत्तदेवगृहे — दृढतामलि KATHs. 13, 170. मो-तद्वारगलि 20, 130. दत्ता विद्वपकेणैव मुदीर्घः परिधारलः Vid. 218. अ-ध्रन्वर्गलिन वरिश्च ताम् (मञ्जूषाम्) KATHs. 4, 56. तस्या (मञ्जूषायाः) दृढार्ग-लम् 60. दत्तं च वरिर्गलम् 62. Uebertr.: ते लघुपतनकवाक्वागलया (Fes- sel) निवारिताः Pañkāt. 103, 5. वार्यगलभङ्ग इव प्रवृत्तः Ragh. 5, 43. अर्ग-लास्तुति Verz. d. B. H. No. 481. fg. Vgl. अर्गल und सार्गल. — 2) Welle n. H. an. 3, 622. m. f. n. Med. l. 37. — Vgl. अर्गड.

अर्गलिका (von अर्गल) f. ein kleiner Riegel H. 1003.

अर्गलित (wie eben) adj. verriegelt: ०दारा भार्याम् KATHs. 19, 27.

अर्गलीय und अर्गल्य adj. von अर्गल gaṇa अप्रयादि.

अर्ध्, अर्धति einen Werth haben Dhātup. 3, 58. परीतका यत्र न सति देशे नार्धति रत्नानि समुद्रजानि Pañkāt. I, 88. — Wohl eher denom. von अर्ध als ältere Form von अर्द्ध.

अर्ध (von अर्द्ध) gaṇa न्यङ्कुदि. m. Siddh. K. 230, a, 3. m. n. 231, a, ult.

1) Werth, Geltung, Preis, m. AK. 3, 4, 28. H. an. 2, 52. Med. gh. 2. अर्ध-वलावल्लम् M. 9, 329. कुर्यर्धं यथापण्यम् M. 8, 398. कुर्वति चैषा प्रत्यक्षम-र्धसंस्थापनं नृपः 402. अर्धं कारु Jāḡn. 2, 249. राजनि स्थाप्यते यो ऽर्धः 231. अर्धस्य क्रासं वृद्धिं वा जानताम् 249. मणया वैरर्धतः (so ist zu lesen für अर्धतः) पातिताः Bhartr. 2, 12. अर्ध ein unrichtiger Preis Jāḡn. 2, 230. am Ende eines adj. comp.: सहस्रार्धमूत्रे अत्र भागं (tausendfältigen Theil) रायस्पोषं यन्मानेषु धेहि RV. 10, 17, 9. बृहते गाते वृक्तं इन्द्र प्रूर सह-स्रार्धस्य (Tausenden gleichgeltend, sie aufwiegend) शतवीर्यस्य AV. 8, 8.